

De conjunctuur, de indicator en de waarheid

Auteur(s):

A.H.J. den Reijer

*Deze rubriek wordt maandelijks samengesteld door Robert-Paul Berben, Ronald Bosman, Ard den Reijer en Ad Stokman van de Nederlandsche Bank. A.H.J.den.Reijer@dnb.nl***Verschenen in:**

ESB, 89e jaargang, nr. 4441, pagina 427, 3 september 2004

Rubriek:

dnb-indicator

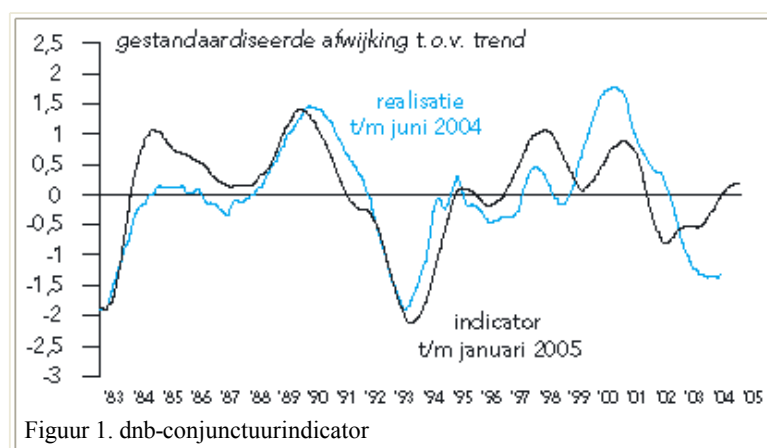
Trefwoord(en):*"Meten is weten, maar weet wat je meet", luidt het adagium. De conjunctuurindicator traceert door slim te meten de conjuncturele beweging van de economie.*

De eerste geschriften over de kwantitatieve analyse van de conjuncturele beweging definieerden conjunctuurgolven als fluctuaties in de geaggregeerde economische activiteit. Die fluctuaties manifesteren zich min of meer tegelijkertijd in een breed scala aan economische activiteiten. Het bruto binnenlands product (bbp) als aggregaat van alle economische activiteit is dan een voldoende steekproefgrootte voor conjunctuurmeting.

Statistiek is in zekere zin bederfelijke waar. Naarmate cijfers sneller beschikbaar komen, zijn ze van meer waarde voor de gebruiker, hoewel ze wellicht nog minder precies zijn. De snel beschikbare en goed meetbare industriële productie vormt de basis voor de dnb-conjunctuurindicator. Is deze variabele gezien zijn slinkende relatieve omvang in het bbp nog wel een representatieve steekproef voor de conjunctuur?

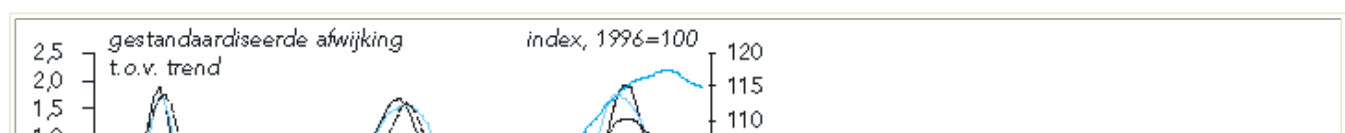
Alvorens zich in de data te openbaren...

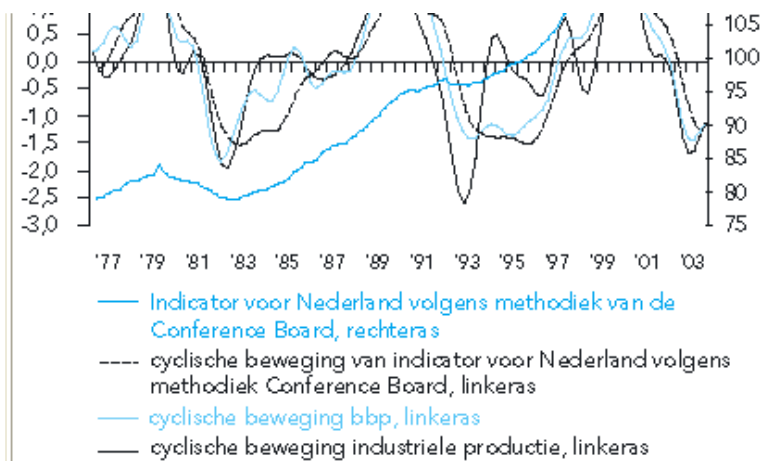
De realisatiereeks in [figuur 1](#) lijkt de opgaande indicator te gaan volgen, getuige het nakende omslagpunt. Hiermee zou dan een einde zijn gekomen aan de recessie. Het nber-comité, dat de Amerikaanse conjunctuurcycli officieel dateert, baseert zijn analyse op vier variabelen: industriële productie, reëel beschikbaar inkomen, werkgelegenheid en de groot- en kleinhandelsverkoop. Dezelfde variabelen worden met gelijke gewichten en na juiste standaardisatie gecombineerd tot de indicator van het Department of Commerce. Deze indicator wordt nu verzorgd door de Conference Board. De index blijkt het Amerikaanse bbp in volume scherp te volgen en is bovendien tijdig op maandbasis beschikbaar. De index is vanwege het meetbare karakter van de vier variabelen in beperktere mate onderhevig aan bijstellingen dan het informatie-intensieve bbp.

De indicator voor Nederland volgens de methodiek van de Conference Board is weergegeven in

[figuur 2](#). Deze is op kwartaalbasis, omdat er geen Nederlands equivalent op maandbasis beschikbaar is van de mediagenieke Amerikaanse werkgelegenheidsvariabele *Employees on nonagricultural payrolls*. Bovendien wordt de kwartaalvariabele 'beloning van werknemers' gebruikt als benadering voor de jaarvariabele 'beschikbaar inkomen'.

Figuur 2. De indicator voor Nederland volgens de methodiek van de Conference Board en de cyclische beweging van drie grootheden

...ontluikt de conjunctuur in de indicator

Ook toont [figuur 2](#) op kwartaalbasis de intrinsiek cyclische beweging van het bbp en de Conference Board-indicator voor Nederland. Tevens is de industriële productie, ofwel de realisatiereeks, opgenomen. Hoewel in de tweede helft van de jaren negentig de industriële productie meer cyclische variabiliteit vertoonde dan het bbp, blijkt de realisatiereeks de cyclische beweging van het bbp goed weer te geven. De Conference Board-indicator als dwarsdoorsnede van de cyclische beweging van de vier variabelen vormt een robuustere maatstaf voor conjunctuurmeting, omdat deze de specifieke grilligheid van de individuele reeks uitfiltert.

Vooralsnog is de Conference Board-indicator voor Nederland echter al bedorven voordat hij in de schappen ligt. Deze robuustere maatstaf voor conjunctuur krijgt pas echt gebruikerswaarde als de onderliggende data met maandelijkse frequentie beschikbaar komen. Tot die tijd is de industriële productie een snel beschikbare, goed meetbare en cyclisch representatieve steekproef voor de Nederlandse conjunctuurbeweging.

Ard den Reijer

De redactie dankt Maarten van Rooij voor zijn bijdragen aan deze rubriek over de afgelopen zeven jaar.
